

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:	
НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претилату ваља слаати унутрницом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 5. Децембра 1887 г.

почет у 6¹/₂ час. по подне
(по стенографским белешкама).
(Наставак и свршетак.)

Признајем да је ђубре, али ипак толико вреди, а у-
потребимо га тако да он попуни излокане рупе на онда
одозго да наснемо зелени шљунак, од тврдог камена.

Са г. Јосифовићем пак закључио сам, да ми по 3:0
дин кубни метар даље лиферије шљунак. Он је дао 120.
куб. метара и носи још непрестано. Ја сам видео да и
његов шљунак није чист и наредио сам, комисији да ми
поднесе извештај, па да и њему одбијемо 20, или 25. од
сто од количине, која не буде одговарала условима.

г. *Серије Станковић*. Ја сам задовољан са одговором
г. председника, и молио бих да се то и оствари, што ми-
слим г. председнику рећи, а то је, да се преко оног цр-
веног шљунка метне зелени.

Председник. Што је могуће учиниће се сад. Зимус ће
се довлачити шљунак, па ће мо на пролеће на сваки начин
извршити то што рекосте, јер то је пут, који се мо; а одр-
жавати.

Молим вас још и то, да грађанству тамо јавите, да
тај првени шљунак није узет по 3:50. дин. куб. мет. него
за 1:50. дин. куб. мет.

Молим вас, господо, имам један акт којим се одбору
изјављује неповерење; потписан је од 139. грађана а по-
слала нам га полиција с наређењем да се саопшти одбору.
(Чује се: „ми смо већ нестрпељиви да га чујемо“).

Изволите чути.

г. *Никола Борђевић*. Пре него што би почео да чита
молим да ми дозволите једно питање (*Председник*: изволте
казати). Да ли знате г. председниче да је један помоћник
кметовски г. Петар Хаџи-Јањић купио потписе по вароши.

Председник Није ми познато.

г. *Никола Борђевић*. А је ли истина да вам је тај
исти помоћник и донео тај акт од потписника.

Председник. То не стоји. Акт је дошао из управе.

г. *Никола Борђевић*. Ја би вам казао да јесте и да
знам.

г. *Михајло Павловић*. Ништа, све једно, да видимо,
шта је то.

г. *Секретар*. Чита акт, који гласи:

Суду општине београоградске

„Да данашњи одборници ове вароши не врше своје
право и дужиност, на позлу ове вароши, готово нам не-
треба ни помињати, то сваки зна који само у Београду живи.

Довољно је погледати на злосретну калдрму малих и
великих улица, на засушене чесме, на препостанско осве-
тљење и т. д. при свем том што нас подавише општински
трошкови, све ово и боље имадосмо кад не плаћасмо ни
десети део од данашњих трошкова.

Све ово овако неби било да су одборници имали пред
очима само општинске интересе, да су употребили све из-
воре за приход а овај с размерно потрошили.

Требали доказа за ово? ево само неколико.

Дасу употребили све изворе за приход, довољно је
само то да изнесемо, како одборници у часу кад на све
стране траже зајмове за покривање општинских трошкова
а охолно одбацују молбу грађанина дела вароши око напу-
штене пијаце зеленога венца, да се на исти иселе пиљари
који сада толики грдан приход дају приватном човеку.

Зар је за одобравање што је одбор одбацио понуду
једног нашег грађанина, који је давао 12.000 дин. годишње
за један део те празне пијаце, или трогодишње 36.000 ди-
нара вирије Само да измести оне пиљаре са приватног
плаца.

Да је одбор водио рачуна о интересу општинском он
би или горњу понуду примио, или сам извео оне пиљаре
па поменути пијацу и сам скупио приход.

Кад је могло то приватно лице давати 36.000 дин.
кирије, сигурно је имало рачуна да ће бар још што год
и за себе заслужити.

Није ли јасно да је одбор напустио да пропадне
приход од најмање 12.000 дин. годишње само зато што их
не руководи интерес општински. Они су штетили општину
са тим што су немилосрдасипали приход општински. Тре-
бали што доказати? Да наведемо неколико случајева из
којих ће се видети хрђаво газдовање. Одбор општински
одобри да се изда 170.000 дин. за план нивелисања Бео-
града а сад тај неваља, јер сво варош на пово мере. За-
што одбор одобри да се изашње депутација која толике
хиљаде у троши идући у Лондон и које куд.

Зашто одбор одобри председнику Владану плату од
1.000 дук. према плати највећих државних чиновника, код
толиког хрђавог финансиоког стања општиневог. Шта даде
повода одбору да члановима општинског суда одређује то-
лике грдне плате од 600 до 800 талира. док државни чи-
новници проведу по 20 година па не дођу до толике плате.

Ако је зато што су се цекли од кметова тих подни-

сали да је пређашњи избор посланика био незаконит, онда нека се зна да то и за друге вреди, како би се одрицао овакав примеран морал, који на овај начин одбор награђује.

Но достаје сваком од нас познато па и њима је да они нису више за та места па изјављујући овим неповерење целом одбору подносимо овај акт Суду општине Београдске да нареди шта треба за избор нових одборника.

Београд 25 Октобра 1887 год.

Панта Живковић абаџ., Јован Протић терз., Велимир Караишић, Јован Колабић, Јован Обрадовић, абаџија, Таса Живковић, абаџија, Марко Денић, абаџија, Јован Петровић, трговац, П. Татић, адвокат, Илија Половина, касап ит.д.

г. Никола Ђорђевић. Ја мислим да ово није требало одбору ни износити. То је полицији поднесено и полиција је требало да учини што јој надлежи.

Председник. Мени наредба стоји, да саопштим ову изјаву одбору; вршим дакле само наредбу, кад вам саопштавам исти акт.

г. Димитрије Наумовић. Овде се види, да нас Панта Живковић оптужује, онај Панта Живковић који је отварањем пијаце на ономе приватноме плацу, код зеленог венца учинио да сваке године општина губи 300—400 дуката.

(Чује се: не треба да се упуштамо у то.)

г. Ст. Добривојевић. Ни законом о општинама па и ни једним другим законом није дато право грађанима, да они буду надзорна власт над општинском управом, него је то право дато искључно, управној полицијској власти и само управа вароши Београда као непосредна надзорна власт и министар полиције могу чинити приметбе на рад и одлуке одборске, па и поништавати их, па чак и одбор збацили у извесним случајевима, а ипак нема и не може то право имати поједини себични грађани, као што су неки који су подписати на акту неповерења. Мени није ни чудо што се на подписаном акту налазе подписи оних људи који на живот и смрт хоће да пренесу пијацу на зелени венац, те да тиме створе приход своје имању *стодуло* већи, као што је Панта абаџија на неколико шума вукао 90. дук. месечно кирије а шупе нису вредиле ни 30 дук. и још већи, који су капију давали по 15 дук. месечне кирије; једно дрво пред дућаном по 8. дук. месечне кирије и један лад испод дуда по 6 дук. месечне кирије. — Ја се тим људма ни мало не чудим, него се чудим управи вароши Београда, како је она могла дати важност таком акту и тиме одрећи се свога права *надзорног*.

Тај акт неповерења има још и тај значај: да би потписници на томе акту кад би дошли за одборнике били поштени и савесни. То ја не могу да верује. Ја знам један жалостан случај кад је био одборником *прво* *подписани* на томе акту Панта абаџија, он је купио кућу Книћанкину па је после одма препродао општини за дуплу вредност а општина је употребила за школу; па после 15. дана нађе се да је та кућа влажна и одма се школа изсели и остане празна. Шта је данас с том кућом не знам.

Ето, кад је тако савестан који изјављује неповерење, може се мислити какви су остали и какви би они били вајни одборници.

Ја предлажем господо да се тај акт одбије.

То је моје мишљење неговорећи ништа о садржини акта; о којој кад би говорио изнео би много шта о карактеру појединих потписника.

Познато је да нама скоро излази рок, Ми нисмо жељни ове дужности; ми нисмо жељни ових места, али не треба допустити да се усвоји тај принцип, да грађани са сокака нападају на положај одборника. На послетку законом је регулисано, да нам надзорна власт може казати: идите кући, и ми ћемо ићи. Али овако са сокака дозволити, да се напада на власт општинску, то је скандал, и полиција није требало то дозволити.

г. Мис. Павловић. Друго би било, да су ти грађани захтевали, да одбор донесе одлуку, да ли треба и тамо да буде један одељак пијаце, као што ја мислим да треба. О томе би требао општински суд да размисли, и да извесан број барака одреди, али овако безобразно нападати на једно законско тело, ја то одбијам и презирем од моје стране.

Г. Димитрије Наумовић. Оно што је казао г. Мис. Павловић, да ми можемо дозволити, да тамо буде извесан одељак пијаце, ми нисмо власни да то одобримо, него то може збор да реши и збор је то питање решио, наше право то није.

Г. Коста Црногорац. Ја сам прошле године постао члан одбора поверењем неких грађана а према томе и поверењем свију оних, који нису гласали, за мене је ово врло непријатна ствар. У овом акту стоји и то, да су одборници некоректно радили, да су учинили неке штете и по превасходству износи се дуг од 180.000 динара за планове. Заборавља се да је то задужење вотирао цео збор и према томе неделикатно је да се таква неистина у овакоме акту износи.

О осталоме нећу ни да говорим, тек ово нисам могао да прећутим.

Г. Коста Петровић. Господо, ја претпостављам да ће општински суд дати полицији одговор на сваку тачку ове назови оптужбе, онакав, какав у ствари треба да се да. Мислим да ће одговор општинскога суда у главноме бити такав и гласити: да се овај мало пре прочитани акт и изјава неповерења не може ни у колико тачки овога садањег општинског одбора, јер су дела која су у томе акту побројана, дела ранијих одбора. И за то, што рачунам на овакав одговор општинскога суда, ја ћу се у овоме мом говору зауставити само на векојим тачкама из оптужбе, уверен будући да ће и то довољно бити те да се види: да је оптужба без икаква основа, и да ју као такву није ни требало шаљати одбору на саопштење. —

Као што сте, господо, чули, у прочитаном нам акту и оптужби, махом су поређана дела, која нисмо ми решавали. Тако на прилику оно задужење за планове, као што знате, било је пре нас. Но најпосле и да је то задужење дело наше, онет за то задужење не би заслужио ни овај ни икоји други одбор никаквога прекора, јер је то задужење општине као што помену г. Црногорац решио општински збор. Даље се у акту набацује овоме одбору и пијачно питање и отуд се изводи: да је ка бојаги општина радом одборским и по тој ствари знатно општењена. Ја се сећам да је једна понуда за пијацу на зеленом венцу била пред одбором; али одбор није могао ту повуду примити, јер је, по закону, за решавање таквих питања надлежан само општински збор. Оптужбом се замера овоме одбору и што је негдашњем председнику општине г. Владану Ђорђевићу одредио онако голему плату. Али та замерка сасвим је

неумесна и без свакога смисла, јер је ту плату решио ранији одбор, као што је исто тако ранији одбор решио и то да се извесна комисија, по општинским пословима, изашће у стране земље; за што се такође овај садашњи одбор напада.

На кратко: као што видите, господо, ове најкрупније ствари из поменуте оптужбе нису дела овога но ранијих одбора општинских.

Но узмимо да није овако било, предпоставимо да је све ове ствари решио овај садашњи одбор. Упитајмо се да ли би и тада требало да се од стране надзорне власти поклања ма каква пажња овој оптужби; да ли би, велим, чак и у томе случају требала полиција да шаље суду ову оптужбу с препоруком: да је овај одбору саопштава? — Ја држим да се оволика важност и пажња не би требала овој назови оптужби ни у томе случају од стране полиције да поклања, јер су све оне одлуке, које је донео општински одбор по показаним питањима, слате, по закону надзорној власти и она их је могла, ако су неправилне и незаконите, задржати од извршења, што кад учинила није, значи: да су одлуке и правилне и законите; значи: да и сад нема основаног разлога и основа да тим одлукама бар она сама и сад ма у чему замера.

Гледећи дакле на оптужбу само са те једне стране, мени се чини, да је полиција погрешила; да је њен рад по овој ствари неправилан. Но, и осим тога, полиција није требала овај акт одбору саопштавати ни по томе, што у истоме акту нема ниједнога од оних узрока, који су изложени у §§ 75 и 78 општин. закона, т. ј. нема ни навода а још мање каква доказа о томе: да су садашњи одборници или несавесни или да нису хтели вршити своју дужност. А кад тога у оптужби није било, а то је међутим једини по закону разлог и узрок са кога се одбор може: или привремено или стално од дужности разрешити; кад тога дакле није било у овоме акту, којим се овоме одбору неповерење изјављује, — онда је полиција требала да преко тога акта и оптужбе пређе на дневни ред, као што то она чини са свима оним актима која немају основа у закону. Али, кад полиција тако не уради, него тај акт и ту неосновану оптужбу упути одбору, сигурно да чује мњење одбора; онда одбор не сме ћутке прећи преко тога акта, већ мора изјавити: да је са чуђењем саслушао како оптужбу, тако и препоруку полиције, јер је предпостављао да ће управа престонице водити већег рачуна и пажње и о закону и о општинском одбору, као једној законом признатој власти, све дотле, док јој не буду изнесени докази да одбор не следује пут закона. —

И тако по свему овоме што сам казао, ја сам мишљења: да суд у своме одговору полицији, поред осталог наведе и то: да је одбор са чуђењем примио саопштење поменутог акта и да је прешао преко њега на дневни ред.

Г. Никола Ђорђевић. Ја се потпуно слажем с г. Костом Петровићем, само имам да изјавим као одборник да доиста жалим и уверен сам, да је ово све потекло од часништва и чланова општинског суда.

Председник мени то није познато.

Ст. Добривојевић. Овде у начелу има да се реши, да ли су они надлежни, да изјаве одбору неповерење или нису.

Према закону данашњем они немају права, и шта више кад један извештај број грађана напада право дру-

гих или право власти, онда је то казнимо дело, и ја сметрам да су они учинили кажњиво дело што што су бунили једну класу грађана против власти.

Коста Црногорац. Ја бих молио, да се узме врло озбиљно, што је казао наш друг г. Никола Ђорђевић, да је то потекло од часништва.

Председник. Мени није то познато.

Михаило Павловић. Зашто господо? — Изгледа као да ми сами себе бранимо да не сиђемо са ових места. Не, бојја вера, нека дође ко хоће; хвала им! Него велим кад је решено да останемо до фебруара, та још то кратко време издржимо онда тако треба да буде што се мене тиче сит сам за ових 8 година службе и данас ево оставку дајем.

Молим да се то забележи.

Ст. Добривојевић. Ја молим г. одборника да тргне оставку.

Мих. Павловић. Они су видели, како се збацују одбори по Србији, па жао ће им бити да престоница изостане иза тога.

Председник. Изволте чути неколико уверења.

Секретар чита: (одбор је дао своје сцене о њима.)

Састанак је трајао до 7^{1/2} часова у вече.

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске држан 17 Децембра 1887 г.

почет у 6 часова по подне.

(по стенографским белешкама)

Присутствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда Ј. М. Јанковић, чланови одбора г.г. Св. Јанковић, М. Степановић, Јов. Дилбер, К. Црногорац, Ст. Добривојевић, Дим. Ј. Миловановић, Н. Д. Кики, С. Станковић, Ф. Розелт, Д-р. М. Т. Леко, Јанаћ Х. Фичо.

Председник. Састанак је, господо, отворен.

Изволте чути протокол прошлог састанка.

Секретар прочита протокол прошлог састанка.

Председник. Има ли ко шта да примети? (Нема.)

На дневном је реду, господо да изаберемо лица за преглед материјала војених радиолица.

По извршеној кандидацији, одбор је изабрао:

За платно: Косту Младеновића, Димитрија Јовановића и Алексеу Савића; За чоју: Гавру Михајловића, Гавру Филиповића, Косту Младеновића, Димитр. Јовановића, Алексеу Савића и Новака Ђурића; за израђено одело: Гавру Михајловића и Гавру Филиповића; за опанке: Косту Младеновића и Фотију Нерандића; за кожу: Илију Николића обућара и Милана Матковића; за ћебад: Новака Ђурића за металне ствари: Матију Новотни, Светозара Муњића и Ђоку Поповића; за обућу: Илију Николића; за гвоздене предмете: Ђоку Чумића бравара и Милутина Николића ковача; за дрвенарију: Ђоку Тошића и Косту И. Јовановића столаре; за гајтане: Марка Денића абадију и Николу Живковића терзију; за конце и дугмад: Алексеу Савића и Новака Ђурића; за корице ножева: Милутина Николића; за мамузе и чутурице: Илију Антоновића и Периклеса Заку; и за казане: Марка Предраговића — уједно решено да се раније изабрани прегледачи коже: Јован Одавић и Риста Поповић, за ћебад: Милован Јовановић абадија и за металне ствари; Риста Стојисљевић избришу.

Председник. Последње седнице имали смо молбу учитеља Војковића и молбу учитеља Мусулина. Одбор је том приликом донео о њима свој закључак. Али пошто су оне биле предмет нов, а тада није била седница пуна, то је нужно да би одлуке о њима биле законите, да их и ова седница оснажи.

Прошле седнице смо донели одлуку, да се г. Војковићу као савесном и добром учитељу, који је оптерећен са фамилијом да дупла накнада зарад за то што је вршио дужност за два учитеља, јер решено је било да се тај разред у коме он предаје подели у 2 одељења, али пошто општина није учинила што је било нужно, да се та подела изврши, њему је остало да и даље он сам ради са врло великим бројим ђака — због оскудице локала, који ће се тек од лета добити.

Ја мислим да ће господа одборници ове седнице усвојити прошлоседничну одлуку. (Усвајамо).

Тако исто и г. Мусулин је наш дугогодишњи учитељ, а ту је дужност неколико година и ван Србије у нашим крајевима вршио.

Г.г. Одборници нашли су да таквом човеку, који је се жртвовао за нашу отаџбину треба да помогнемо, а особито овом приликом, кад се обраћа за помоћ, да би могао удомити своје дете. Он је отац са троје деце и он им је и отац и мајка. Каже у молби, да је се појавила прилика да удоми своје дете, и он тражи да му дамо одсеком помоћ, која би му послужила на ту цел. Кад су г.г. одборници решавали о овој ствари, они су се обратили на мене, да ја дам своје мишљење. Ја сам као родитељ казао, да дамо 50 дуката. Г.г. одборници су на једногодишњу накнаду стана и огрева — 70 дуката.

Тако је решено, али је моје мишљење: да му се изда овај новац — 70 дуката — онда, кад уговори удају а пре не.

Ја мислим да ће г.г. одборници усвојити и ову одлуку. (Усвајамо).

Сматрам за пријатну дужност да вам саопштим да сам добио писмо благодарности од г. Војковића. Изволте чути. (Прочитано).

Сад, господо, имам да вам учиним један предлог.

Један млад грађанин син наше земље, васпитан на страни у науци за статистику, сад чиновник министарства привреде, опширним рефератом представио ми је могућност и потребу за вођење статистике наше вароши и општине.

Моје је мишљење, господо, из искуства да је статистика душа свакога напретка, јер ако хоће човек да ради рачунећи на сигуран успех, онда без сумње потребује статистичка дата те да не ради ништа на памет; а особито би била она потребна за нас, пошто тежимо да дођемо до водовода, канализације, и да предузмемо и посвршавамо све велике послове који условљавају бољитак. Треба нам дакле да имамо податке како се наше грађанство креће, колики је број кућа, број житеља, какве терете могу да носе и т. д. После Београд је престоница и прва наша трговачка варош, и ако хоћемо нашу трговину да унапредимо, ми треба да знамо, како се она креће те да спречавамо оно, што јој шкоди; а зато унутства и податке може нам само статистика дати. Дакле и познавање покрета трговине и познавање свеколиког кретања и одношаја може бити само тако, ако установимо у нашој оп-

штини статистичко одељење; а на основу најтачнијих података које нам она даје, моћићемо најзад водити тачна рачуна и о нашим приходима и расходима, који на сваки начин у колико се тичу општине у толико се тичу и самог Београда.

Ја сам чинио предходне прорачуне за идући буџет и видео сам, да ме је срећа послужила, да могу поднети у најскоријом времену буџет за 60—70 000 динара већи но што је прошло године, и онда мислим да могу неколико хиљада динара имати на расположењу за овакве цели, а међу којима прво за увођење овога статистичког одељења у нашој општини. (Чује се: врло добро).

„Хвала председништву“!

Ја желим само да ми одобрите, да то могу ставити у буџет. (Одобравамо).

Јов. Дилбер, Нама трговачки уговор истиче за две године, и заиста од велике би нам користи било, да уведемо статистичко одељење у нашој општини јер би на тај начин за времена добили лако могућност и за заштиту извесних артикала. Истина то држава чини, али неће бити згорега, да и ми имамо података.

Председник. Што се гд преноси преко ђумрука то ћемо ми знати и у опште о свему ћемо моћи водити тачна рачуна, и свакојак статистика не само да ће сама себе да плаћа него ће још бити од велике користи општини. (Чује се: врло добро).

Молим вас изволте чути акт тога господина; он гласи:

Поштовани Господине Председниче.

Ви сте ми, господине председниче, указали велику почаст тиме, што сте тражили да чујете и моје мишљење о предмету, који се односи на организацију општинске статистике, икога мислите изнети на идућем одборском састанку, као ново-пропонирани предлог. Ја ћу се радovati, Господине председниче, ако успем, да овим мојим излагањем о задаћи варошке статистике и користима које би од ње имала наша општина, оправдам ваше поверење; али морам у исто време напоменути, да се због кратког времена које ми је за овакав рад на расположењу стајало, нисам могао упуштати у поименично набрајање и описивање свију радова, које би имао такав биро да врши.

Питање, да ли је нужно завођење нарочитих одељења за статистику при општинама, може се сматрати и с теоријске и с практичке стране као решено, пошто је ова установа нашла првјема, готово у свима већим варошима Европе.

Кад се узме у обзир доказана корист статистичких података за све могуће јавне и приватне цели, онда је сасвим појмљиво, што су и општине и др. јавне институције, којих је делокруг толико разгранат, да се сама аутопсија као недовољна показала, похитале са завођењем нарочитих статистичких бироа.

Економни живот служи увек као основица за развијање целокупног културног живота, с тога видимо да вароши са постанком жељезница, које су изазвале дотле нечувено напредовање трговине и индустрије, готово јединих фактора за растење истих, нагло, у прогресивним димензијама, напредују. Обим општинских послова сваки се даном шири а управа општине, с обзиром на установе, које су за таку заједницу неопходне, као: водоводи, канализација, осветљење и т. д. готово је комплициранија од управе државне.

Читавим нивоом државних функција као што су: старање о сиротињи, школе, санитарска полиција и т. д. управља општина, за шта јој је нужан, у великим општинама, и велики апарат, кога ваља потпомагати са посматрањима, прикупљањем и срађивањем података.

Наше столеће, које се одликује својим грандиозним развијем на свима пољима живота, има да благодари примени новог поступка (метода), за своје изненађујуће успехе. Пређе су стварали теорије, које после преносише у праксу, а кад ове не испадаху за руком, чињаху се нови опити а ипак се не постигоше жељене цели. Данас је сваки уверен о непрактичности оваквог поступка; данас се више не експериментише, него се ставља на земљиште стварности, које нам даје статистика. Сваким даном продире статистика све дубље у све рејоне живота од кад се уопште увидело, да се помоћу ње, врло лако може упознати и са таквим стањима и појавама, које до сада не дозвољаваху никаква посматрања, или се тек са велим тешкоћама могаху констатирати. Администрација има да јој исто толико заблагодари за своје успехе, као народна економија и финансија.

Ми данас сасвим е правом тежимо да упрошћењем усавршимо администрацију. Зар се овај велики проблем може другчије решити, него непрекидним, континуелним, тачним познавањем правог стања, његових промена и развића, т. ј. помоћу статистике, која је једина у стању да да сигуран фундамент и јемство за успех, како за реформисање старих, тако и за увођење нових мера и институција.

Статистика дакле, има двојаку задаћу:

Она нам даје могућности да се упознамо с правим стањем свију материјалних, интелектуалних и социјалних односа и она нас чува од свију, иначе неизбежних и врло скуких опита и меприза, који често у једној години више новаца прогутају, него што износе трошкови око статистике за неколико деценија.

Ако признамо овакав значај овој ствари, то ће нам се она показати у два сасвим различна али нераздвојена правца: научни и административни. Први је, као што ће се доцније видети, неопходан базис за последњи и не сме се никако сматрати као излишан. Кад се сумирају, резултати обојих, долази се до сазнања, *колико је сваки поједини грађанин у друштву у стању да постигне циљ свога живота.* До ове мете тежи статистика да дође.

Према овомо појмљиво је, што се и наша општина, потстрекнута постигнутим богатим статистичким резултатима др. европских вароши, спрема да заведе нарочито одељење за местну статистику, које би имало да *редовно прикупља срађује и јавности предаје сав статистички материјал на свима пољима општинске управе и сав појаве које се тичу физичког, моралног, економског и политичког живота и науке.*

Одељење статистично са оваквим задатком имало би између осталих и ове радове да врши:

Метеоролошке односе вароши.

Стање воде савске и дунавске и под земљом,

Атар општине београдске.

Стање улица, путова и тргова.

Насељење кућа, бројно кретање зграда, број становина и т. д.

Бројно стање и кретање становништва.

Изборе општинске и скупштинске.

Економно стање општине (Општ. газдинство, имао вина и дугови).

Општинске прирезе.

Војачину.

Првосудство и јавну безбедност.

Конфесионалне односе.

Просвету.

Здравствено стање и санитарске мере.

Увоз, потрошњу и цене средстава за живљење.

Занате.

Подизање нових грађевина.

Јаван саобраћај (поште и телеграфи, пловидба, железнице и т. д.

Удружења и друштва.

Сиротинску касу и јошт др. стат. радове, у чије се ближе набрајање и описивање, због малог простора овога програма немогу упуштати.

Као природан задатак овога одељења, била би такође и израда годишњег извештаја, који би, снабдевен статистичким таблицама, знатно добио у супстанцији, јасноћи и вредности. У осталом, таквом бироу никад неће недостајати предмета за специјална испитивања.

Напоследку што се трошкова тиче, они неће бити тако велики као што би то на први поглед могло изгледати. Ви ћете се, господице председнице, о овоме уверити из предрачуна, који следује и кога сам саставио на основу буџетских позиција, које су одређене на издржање општ. статистичких бироа неколико европских вароши и према нашим приликама.

Да би се сви редовни статистички радови могли на време израђивати, довољно ће бити ако општина за тај посао. Паће једнога статистичара од заната, као шефа и придода му јошт једног помагача, који је вичан рачунској манипулацији. Та два радника, као што рекосмо, вршиће текуће редовне послове, а за периодичне операције придодаваће им се, како кад потреба захте, радници из општинског персонала.

Статистичара и његовог помоћника требало би ставити у такав положај, како би са вољом следовали позиву своме, а то ће се постићи, ако буду пристојно награђени.

Према нашим приликама, држим да би довољно било, ако се оореди годишња плата статистичару 2 — 3000 и помоћнику 1000 — 1500 дин. Што се тиче трошкова око публикације, они би се подмиривали из партије одређене на непредвиђене трошкове.

На сваки начин, кад би се овај програм извео, постигли би се, и са овим малим средствима, велики успеси, који би и материјални и интелектуелни напредак општине знатно потпомогли, и то са таком сумом, која неби једну општину од близу 50.000 становника много оштеретила. Установљењем стат. стичког одељења, ушао би у општински буџет један нов издатак, који би привидно увећао општинске издатке, а у ствари учиниле би се велике уштеде, пошто би умесним реформама управног организма многи пређашњи издатци отпали.

У осталом, главни добитак лежи увек у бољем оријентирању општинских власти, које ће она добити на основу статистичких података, и помоћу њих знатне суме уштедети.

Пошто сам се, говорећи у овоме програму о задатку и користи, коју би имала наша општина од статистике, трудио, да докажем потребу исте, нека ми још буде дозвољено, да у следећем, укратко изнесем нацрт правила односно статистике, која би требала, кад се приступи организацији, да уђу у општински статут:

Правила о устројству статистичког одељења општине вароши Београда.

Чл. 1. При општини београдској установљава се статистичко одељење.

Чл. 2. Задатак је овог одељења, да посматра целокупан општински рад и све појаве и прилике, које се јављају у животу становништва и које су нужне, да се по њима, с једне стране удеси што боље администрација, с друге пак, да са статистичког гледишта омогући тачно схватање свеколиких интегеса престонице.

Чл. 3. Да своја статистичка посматрања редовно излаже и публикује.

Чл. 4. Статистичко одељење кореспондује самостално у цели прикупљања статистичких података, како са државним надлештвима тако и са осталим органима приватних завода. Сва надлештва и органи јавних завода, дужни су на захтев статистичког одељења, давати обавештења и податке по своме делокругу.

Чл. 5. Персонал статистичког одељења састоји се из једног статистичара као шефа биро-а са годишњом влатом од ——— динара и једног млађег чиновника са год. платом од ——— дин.

Чл. 6. Статистичар као управник одељења, подноси извештај одбору општинском о резултатима посматрања статистичког одељења. Под његовом одговорнишћу и надзором, уређиваће се статистичке публикације.

Чл. 7. Статистичар је овлашћен да даје редовно по један екземпляр издања тога одељења, свима министарствима, управи званичне статистике, општинама окружних вароши, одборницима општине београдске и општинама страних вароши у замену за њихове статистике публикације.

Примите Господине Председниче, уверење мога особитог поштовања.

у Београду

10. Децембра 1887 год.

Др. Драгиша Ђурић

Чинов. статис. одељења мин. народ. Привреде.

Председник: Ја ћу ставити мању суму и ако будемо срећни, да се новозаведено одељење покаже као корисно, онда ћемо идуће године моћи пружити се више. Ја нисам овога младића још ангажовао а само хоћу у напред да се споразумем да ово могу славити у нов буџет.

Коста Црногорац: Ја хоћу у име мојих другова да кажем неколико речи, и у толико више сматрам за дужност да то учиним, што кад би сви ућутали тај предмет од тако озбиљног и великог значаја остао би омаловажен или непојмљен.

Ја сматрам за своју дужност да изјавим од своје стране да примамо предлог и изнето гледиште, као реално, статистику као оевештану потребу свију држава и већих вароши.

Да статистика стоји као основ благостања једнога народа, па без сумње и општине, непобитна је истина, и ми смо готови г. председниче да вас потпогнемо у овоме усвајајући ваш предлог. Ствар је нова за престоницу а има толико велики значај, да ћемо после неколико година већ моћи осетити њене благодети и послужити се њеним подацима као драгоценим материјалом за нашу општину

У то име ја са захвалом и г. председнику и томе младом човеку, који нам је тако јасно и озбиљно представио важност и значај статистике:

То сам имао да кажем. (Врло добро да се уведе)

Председник: Поред овога предлога имам још један предлог од г. Недељковића професора Велике школе. Он се обраћа општини за помоћ опсерваторији која је под његовом управом.

Његов је рад господо и нама у неколико потребан, јер н. пр. нама треба да имамо извештај о стању воде у ваздуху, талозима, падању кише, ит.д., а особито је то нужно за једну велику варош као што је наш Београд. Г. Недељковић не тражи од нас богзна шта. Он ми је врло у кратко ову ствар представио, јер је моме претходник послао опширан акт, који ја нисам могао наћи. Ја мислим да га наша општина може потпомоћи са 500—600 динара, али за то да буде обвезан према општини, да је помаже у њеним стварима. Усвајатељи да ме њем у буџет 5—600 динара на ову цел? (Усвајамо).

Имам још један предлог.

Г.г. одборници: г. Миловановић и г. Дучић казали су ми, да су приметили за улицу, где је плац за напитулицу школу, коју мислимо да зидамо, која ће коштати 15 до 20.000 дуката, да је неправилна, није свуда једнаке ширине. па би с једне стране дошао олук као што не треба. Они предлажу, да се једноме грађанину из те улице одузме тараба и тиме улица прошири а у наквату за то што му се одузме да му се да отворен плац, који води Таш—Мајдану. Пре него што би решили ову ствар ја мислим да одредимо једну комисију, која ће изаћи на лице места, и видети шта треба да му се дода: да ли иста квадратура или мање. (Вичу врло добро) Нека то наши комесари одреде у друштву са нашим инжењером, па онда ми да решимо. Ја мислим да је боље да сад регулишемо ту улицу него доцније, а то је и у нашем интересу. Ја мислим да треба да уђу у комисију људи из другог краја вароши, а г. Дучић и г. Миловановић као људи из тога краја и који су ово предлагали они ће ићи с комисијом да објасне што треба.

Ја предлажем г. Сергију Станковића, Светозара Јанковића и г. Ст. Д. Бривојевића. (Усваја се). Ова ће господа у друштву са општинским инжењером и г. Дучићем и Миловановићем ићи тамо и испитати ову ствар и о томе поднети свој извештај.

Имамо још само једну ствар.

Јован Живковић поднео је молбу, да се ослободи од дужности туторства због разлога, које је прошле седнице навео. Усвајатељи његову молбу? (Усвајамо). На место његово да узмемо Ридована Ђорђевића трговца. (Усваја се). Молим вас изволте чути неколико уверења.

Секретар чита: (Одбор је дао своје оцене о њима). Састанак је трајао до 7¹/₂ сах. у вече.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

НАШИ ДОПИСИ.

Београд.

У претпрошлом броју ових новина читаш један допис са потписом „свекрва.“ Ма колико да сам у њему нашао све оно што и сам мислим да треба општина предузети у погледу кривог мерења, ипак сматрам за грађанску дужност да изјавим своје дубоко саучешће у тузи сироте „Свекрве“, што јој предлог неће бити усвојен. А није ни право да се усвоји; јер шта би радили сироти лебари и месари, кад би им оваком казном, за навек, препречили разне неуредности? Нпр. један поштен а богат месар, који сваког дана пазари само 150 на 100 од свога еспапа, које „ексиком“ а које бајатим месом, тако поштен месар који уз то сваке године даје по 12 дин. на сиротињу неби било право да своје приходе изгуби. Ти ће разлози и бити узрок што предлог свекрвин неће бити усвојен.

Но поред ових разлога имаде још један. Наши „општински правници“ веле да би тако што било против законо; неможе се онај предлог усвојити ни за то што, поред свога „драконства“ још, немамо права да ми одмерава моказне него зако. Па лепо. Ни ми не тражимо да општина ту казну одмерава; шта више ми смо и противни томе, јер би се баш тада могле злоупотребе правити. Ми хоћемо да се она казна у закон унесе, да се легитимише.

Што се пак тиче строгости, коју сматрају за неумесну, ми држимо да је она на своме месту. Зар да штедим у сред престонице јавне лопове, који од грађана на сваком кораку глобе и отимају? Зар да ситним казнама обезбеђујемо лопове а грађане изложимо и даље на њихову немилост? Ако се тако право разуме онда би најучтивије молили за без правност! Да, у таквом случају, где право недоволења него штити непоштене пужна је без правност, нужно је да нам се дозволи да се сами са онима, који непоштено мере разрачунамо како знамо; али тада молимо општину да одступи, јер нам није више потребна.

Ако је дакле наш одбор општински, за цело, толико увиђаван он би требао онај предлог у првој својој седници изнети. Или то би потребно било да сам председник учини. И ми му јемчимо да ће он бити куд камо популарнији код грађана него сви они председници, којима дође у памет да „хосманишу“ варош и да без икакве потребе на-

међу „намет на вилајет.“ Београдска општина била би тада најугледнија у погледу доброг хлеба, меса и тачне мере.

Ето вам мојих погледа на онај „свекрвин“ предлог, и ја, у име свију оних, који једу разне цубоке, са јексик-мером, предлажем г. Председнику да без зазора изађе пред одбор са горњим предлогом да се усвоји и надлежним путем узакони. Он нека покуша ово, а одбор слободно нек одбије. Бар ће мо онда знати кога да кривимо. Неучинили г. председник ово онда ћемо сматрати (што неби никад желили) да он сам неће ништа у том погледу да ради, него баш жели да и даље остане овако као што је до данас било.

Г. Председниче! Ово је прилика у којој можете засведочити да сте остали онај пређашњи поштен грађанин, који се вазда, са тога места, бринуо да у својој општини бољитак унесе. Не дај те — да вам тај лепи глас, који сте до данас часно заслужили, у ветар оде. Изађите са предлогом пред одбор и ми смо више него уверени да ће га одбор усвојити.

Један грађанин.

Господине уредниче,

Веома ми је непријатно што вам са ово неколико редака морам досађивати, али, рачунајући на ваше обећање да ће те у општинском листу штампати све оне ствари које се наше општине и њени грађана тичу, држим да ће те им у листу места дати.

Грађани „Топличиног венца“ поред тога што су осуђени да остану вечито без калдрме и осветлења, осуђени су и да вечито морају гледати и стрвине које по тим улицама леже. Свакад, и зими и лети могу се видети око оног великог заграђеног плаца, поред кућа, а и на средини путева цркотине тамо леже и зрак куже.

Тако и сада до Валожића књижара, лежи нека стрвина већ неколико дана и никога нема да нареди да се она оданде дигне, већ чека да је зуби времена униште, и тако да уштеди надлежнима наредбу да се она оданде дигне, а стрводеру труд.

Ово сам видео баш приликом пратње пок. Валожића. Пратиоци морали су обилазити стрвину, коју су пре тога на моје очи, пси раздирали,

Ово су жалосне појаве у престоници, а још жалоснија слика за оне, који су позвати чистоту у вароши одржавати.

Оволико г. уредниче за сада, а другом приликом изнећу још и друге ствари, које ће моћи боље

осветлити пехатност оних, који су позвати да на чистоту улица пазе.

§

ОДЗИВ „БЕОГРАДСКИМ ОПШТИНСКИМ НОВИНАМА“

Пожега, на нову годину 1888

Општински послови тако су могобројни и разноврсни, да се ретко у којој општини савлађују и правилно изводе.

У већим општинама већ је много лакше, пошто ту има више интерпелације, више људи којима се ови послови не могу отети, — а ти се обично и бирају за општинско часништво, те општински послови не остају замршени.

Али друкчије је то у многим општинама. И тамо се узимају људи који више знаду, али и ти нису толико моћни да толике разноврсне послове општине тачно обрађују и изводе.

Но кад се ти људи приме општинског часништва и вољни су општинеке послове одправљати, треба да се труде те да их потпуно схвате.

Као општински ч сници треба својски да заузму те да прикупе све оно, из чега ће се ма чему поучити. Као највећи помоћник у томе ја држим да су општинске новине, које редовно донесе рад одборски и разноврсна објашњења, а одатле општинар може доста поуке да поцрпи.

Како уредништво „Београдских општинских новина“ обећава, да ће такве радове и у будуће у лист пуштати, и то још више него и до сад, то ми, који од неколике године читамо ово новине, препоручујемо их сваком општинару и сваком грађанину, који појимају дужност своју према општини, и који су вољни да се ближе упознају са тим односима, и поуче се у ономе, без чега не треба да буде ни општинар ни грађанин.

Најзад, ми благодарито поштовањом уредништву, што је ове године проширило програм листа, и желимо му успех.
Л.

Због непредвиђених тегоба овај број нашег листа изостао је све до сада. Читаоци ће нас извинити, а биће у будуће и накнађени.

Т Р Г О В И Н А

Београдска пијаца

од 14 до 29 Децембра 1887. год.

Прешло је преко општинског кантара:

349.263	кила	Пшен. це	по 10-60	дин.
10.200	"	Пшен. браш. (лебног)	"	15.— "
26.490	"	Кукуруза.	"	8-50 "
7.131	"	Кукурузног брашна.	"	— — "
2.115	"	Ораја	"	20.— "
7.329	"	Јечма	"	8.— "
20.133	"	Овса	"	8.— "
957	"	Ражи	"	8.— "
2.046	"	Мекиња	"	7.— "
	"	Крива	"	— — "
3.109	"	Пасуља	"	25.— "

10.900	"	Креча	"	3-50 "
76.700	"	Сена	"	4.— "
2.500	"	Сламе	"	2-50 "
293.890	"	Сувих шљива од 15 до	"	16.— "
4.772	"	Лоја нетопљеног.	"	— — "
1.001	"	Масти	"	105.— "
54.000	лит.	Ракије меке	"	20.— "
64.280	"	Вина црна	"	22.— "
2.500	"	Вина бела	"	22.— "
46.000	кила	Свиње	"	75.— "
1.198	"	Кајмака	"	130.— "
8.906	"	Лука црна	"	7-50 "
7.068	"	Кромпира	"	9.— "
7.172	"	Јабука	"	12.— "

УВОЗ ИЗ АУСТРО УГАРСКЕ

1.275	кила	Брашна	"	"
9.971	"	Пасуља	"	"
	"	Мекиња	"	"
	"	Шпиритуса.	"	"

ИЗВОЗ ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

379.709	кила	Сувих шљива	"	"
7.889	"	Шподијум	"	"
372.511	"	Жита	"	"
60	"	Вуне	"	"
2505	ком.	Комада кожа овчији	"	"
12.300	"	" " јагњећи	"	"

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Б Р А Н И Ч

ЛИСТ ЗА ПРАВНЕ И ДРЖАВНЕ НАУКЕ

Бр. 23 и 24.

С А Д Р Ж А Ј :

Позив на предплату.

О реформи нашег стечајног права, од Миленка М. Жујовића.

Баштина и својина или колективизам и индивидуализам код Срба, написао Мата Радосављевић (наставак)

Развитак званичне статистике, од Милана Ст. Марковића (свршетак).

И опет правна питања, од М. Стефановића.

Два случаја из судско лекарске праксе, од др а М. В. Васића.

Старина судске архиве од 1833 год. саопштио Јован Предић судија.

Из суднице XXVI. Саопштење М. Л. Стојадиновића.

Књижевност.

Белешке.

Весник.

Од уредништва.